

A pesar de ser dona

EL SUD D'ÀSIA ÉS UN DELS PITJORS
LLOCS DEL MÓN PER AL SEXE FEMENÍ

© *The Economist*

El primer ministre indi, el solter Narendra Modi, forceja amb el sexe oposat. L'any passat va fer veure que adorava la seva mare corrent al seu costat així que va resultar electe. Però, en canvi, no es va recordar de convidar-la a la seva esplèndida presa de possessió. Ha parlat, admirablement, sobre la necessitat de respectar les dones. Però defineix les "nostres mares, filles i germanes" per les seves relacions amb els homes i com a tresors que cal protegir. I, és clar, no ha contribuït pas a engrandir la seva reputació el fet que, fins que va presentar la candidatura, rebutgés reconèixer que estava separat d'una dona amb la qual havia estat obligat a casar-se d'adolescent i amb qui havia deixat de viure des d'aleshores.

Per ser un home generalment tan eloqüent, Narendra Modi de tant en tant s'ha ficat en molts embolics per llengua-llarg: el 7 de juny va fer un comentari, especialment groller, durant una -d'altra banda, reeixida- visita a Bangla Desh, lloant la seva amfitriona, Sheikh Hasina, la primera ministra, per haver sigut inflexible amb el terrorisme "a pesar de ser dona". Al seu país les crítiques qualifiquen el senyor Modi de tenir opinions retrògrades, les típiques d'aquells que veneren el seu país com a "Mare Índia" però que tracten les dones d'una manera atroç. No obstant això, tals actituds són àmpliament compartides, no sols a l'Índia sinó pertot arreu al sud d'Àsia. La regió sencera no reïx a oferir a les dones igualtat de respecte i oportunitats.

Potser semblarà estrany, si tenim en compte la prominència del paper jugat per les dones en la política sud-asiàtica. La Xina, el Japó, Rússia i molts països, de moment encara no han donat

mai al món una primera ministra. El sud d'Àsia, però, n'ha tingut unes quantes. Si l'any que ve Hillary Clinton és elegida per governar la democràcia més poderosa del món, s'haurà complert el mig segle des que Indira Gandhi es va posar per primera vegada al capdavant de la més gran del món. Va ser Sirimavo Bandaranaike, de Sri Lanka, la que li va arrabassar l'honor de convertir-se en la primera dona cap de Govern del món, el 1960. És l'únic país en què una mare i una filla, totes dues, han ostentat el més alt càrrec polític. A finals dels anys 1990 Chandrika Kumaratunga fins i tot va arribar a fer de presidenta alhora que la seva ja envellida mare, la senyora Bandaranaike, completava un tercer mandat, merament formal, com a primera ministra.

Les dones prosperen a les altes esferes de les democràcies del sud d'Àsia en part perquè són impulsades per dinasties que durant molt de temps han conformat el nucli de partits polítics. A Bangla Desh les dues begums en lliça s'han assegurat que cap altre polític tingui la més mínima possibilitat. Sheikh Hasina no deixa que ningú oblidí que és la filla de l'assassinat fundador del país, Sheikh Mujibur Rahman. La seva furibunda rival, Khaleda Zia, líder de l'oposició, va entrar en política arran de l'assassinat del seu marit, també president. L'única primera ministra de Pakistan, la difunta Benazir Bhutto, es va estrenar en política després de l'execució del seu pare, Zulfikar Bhutto, un primer ministre populista. A l'Índia alguns parlen seriosament de Priyanka Gandhi com a futura líder del Partit del Congrés –sobretot perquè la seva mare, Sonia Gandhi, ha ocupat aquest lloc, igual que la seva àvia Indira, que tant se li assembla.

Però si el sud d'Àsia és dels millors llocs a la Terra per al selecte club de dones que aspiren a una carrera política, també és un dels pitjors per a una dona normal i corrent. El masclisme esporàdic que han d'afrontar les dones que ocupen els primers llocs empal·lideix en comparació de les càrregues acumulades que han de suportar les que figuren en les posicions més baixes. Les dones del sud d'Àsia surten molt mal parades en l'Índex de Maternitat elaborat el maig passat per l'organització benèfica britànica Save the Children. S'hi classifiquen 179 països segons el benestar de les seves dones, fent servir indicadors com ara la taxa

Sirimavo Bandaranaike

Indira Gandhi

de mortalitat materna, la supervivència infantil i la implicació de les dones en la política. Les nacions subcontinentals tenen els pitjors resultats d'Àsia. Les dones de l'Índia i de Pakistan queden en molt males posicions (la 140 i la 149), la seva qualitat de vida és lleugerament superior a la de les dones afganes (152) però molt per darrere de les xineses (61), que tenen moltes probabilitats de sobreviure al part, o de veure els seus fills complir un llar tram dels seus estudis.

No tot és, però, tan funest. Durant els darrers vint-i-cinc anys, gràcies al creixement econòmic i a programes de salut oficials, algunes coses han millorat de manera espectacular per als sud-asiàtics. La lacra dels casaments infantils, per exemple. A mitjan segle XX una dona índia generalment ja era casada a 15 anys i molt prompte ja havia de suportar freqüents i sovint extenuants embarassos. Avui dia s'ha incrementat el nombre de dones índies que poden casar-se després d'haver rebut una educació, això és, als 21 anys de mitjana.

Una altre indicador a escala mundial són les 289.000 dones que van morir de part el 2013. Al sud d'Àsia li'n corresponien la quarta part. Però també en aquest cas la milloria és impressionant. L'índex de morts per aquesta causa en la regió ha descendit de les 550 per cada 100.000 el 1990 a les 190 actuals. Països més pobres del sud asiàtic com ara Nepal, Afganistan i Bangla Desh han aconseguit beneficis molt notables proporcionant assistència maternal i infantil, i contractant més personal sanitari femení.

Que parlin els diners

I no obstant això, el sud d'Àsia necessita-

rà invertir més en les dones si vol continuar veient com s'acompleixen més millores. La regió dedica a penes un 1% del PIB a salut pública (Xina hi gasta un 3.1%). Això representa una càrrega molt feixuga per les mares i les responsables de l'atenció infantil. En part, és degut a una pobresa endèmica: les xifres per a 2012 de l'Organització Mundial de la Salut mostren que els fons combinats públics i privats per a l'assistència sanitària, per persona, no excedien gaire els 50 dòlars per any al sud d'Àsia. Àfrica va gastar quasi el doble; en països de l'Est asiàtic va ser deu vegades més. A l'Amèrica del Nord la despesa en sanitat, per persona, va ser de 8.500 dòlars l'any.

Els recursos invertits en les dones al sud d'Àsia s'hi reparteixen d'una manera més desigual que en cap altre lloc. Entre el quintil més ric de Delhi (una cosa molt semblant passa a Dhaka i més llocs), les dones que acaben de donar a llum poden disfrutar d'ajudes de tipus sanitari i altres de molt semblants als nivells del primer món. En contrast, el quintil més pobre a les mateixes ciutats, particularment als barris baixos, suporten condicions tan dolentes –o pitjors– que les de llogarets més pobres: a Delhi només el 19% d'aquestes dones poden comptar amb algú entrenat al seu costat a l'hora de donar a llum. A penes la meitat dels seus fills han estat vacunats contra el xarmpió i quasi tres cinquenes parts pateixen raquitisme. Reduir una desigualtat així seria una manera de fer que els recursos existents arribessin a més gent al sud d'Àsia. Però això no és probable que passi abans que canviï l'actitud envers les dones. •

Traducció de Francesc Sellés